

ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЕТАПУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСІБ, ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ

ПОЧАНСЬКА Олена Сергіївна - кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

УДК 342.9

Определены основные этапы развития национального законодательства в сфере регулирования правового статуса граждан, осуждённых к лишению свободы. Исследовано современное состояние нормативно-правового обеспечения прав лиц, осуждённых к лишению свободы в Украине, охарактеризованы содержание и особенности новейшего этапа реформирования отечественного законодательства в данной сфере, определены основные направления его дальнейшего развития.

Ключевые слова: осуждённый к лишению свободы, правовой статус, права и свободы, нормативно-правовое обеспечение, нормативный акт, пенитенциарная система.

Постановка проблеми

Кримінально-виконавчий кодекс України, прийнятий у 2003 р., заклав якісно нові для національного законодавства засади виконання кримінальних покарань, але, попри це, в Україні до останнього часу фактично зберігалася стара система управління виправними закладами з притаманними їй рисами адміністративно-командного управління. Найгострішими проблемами сьогодні у даній сфері традиційно залишаються перевантаженість установ виконання покарань та слідчих ізоляторів, нерозвиненість механізму застосування системи запобіжних заходів, альтернативних триманню під вартою, низький рівень роботи кримінально-виконавчої інспекції та ін., а також безпосередньо вкрай незадовільні умови тримання засуджених осіб, невідповідність цих умов

як нормам національного законодавства, так і європейським стандартам у галузі забезпечення прав осіб, засуджених до позбавлення волі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання нормативно-правового забезпечення прав засуджених осіб в Україні на різних етапах його розвитку розглядали такі вітчизняні дослідники, як В. Бадира, І. Богатирьов, С. Богунов, О. Букалов, А. Гель, О. Дука, Є. Захаров, С. Зінченко, І. Копотун, М. Кутепов, О. Лисодєд, В. Львовчкін, О. Осауленко, М. Романов, Г. Середа, С. Сидоренко, Г. Фрейман, О. Шкута, І. Яковець, М. Яцишин.

Не вирішені раніше проблеми

Незважаючи на досить суттєві позитивні здобутки держави у розв'язанні проблеми поліпшення умов тримання ув'язнених, існуюча в Україні система нормативно-правового забезпечення прав громадян, засуджених до позбавлення волі, все ж не відповідає сучасному рівню соціально-економічного розвитку суспільства та принципам гуманізму і поваги до прав і свобод людини у процесі виконання покарань, що й зумовлює актуальність даної статті.

Мета

Метою статті є дослідження стану нормативно-правового забезпечення прав осіб, засуджених до кримінального покарання у

виді позбавлення волі в Україні, що передбачає визначення основних етапів розвитку національного законодавства з питань регулювання правового статусу громадян, засуджених до позбавлення волі, визначення змісту та особливостей сучасного етапу його розвитку.

Виклад основного матеріалу

Історико-юридичний аналіз правових джерел вітчизняного законодавства, що безпосередньо стосуються питань формування, становлення та розвитку основних засад забезпечення прав громадян, які знаходяться у місцях позбавлення волі, дозволяє встановити, що зміни у ставленні до прав і свобод осіб, засуджених до позбавлення волі, які знаходили свій прояв та нормативно-правове закріплення у законодавстві України, безпосередньо пов'язані з певними періодами розвитку вітчизняної пенітенціарної системи та відповідними етапами розвитку кримінально-виконавчої політики на відповідних етапах державотворення, яким і відповідають певні стадії розробки та прийняття законодавчих актів й інших нормативно-правових документів, що спрямовані на закріплення та регулювання правового статусу засуджених осіб в Україні.

До основних етапів розвитку національного законодавства з питань регулювання правового статусу громадян, засуджених до позбавлення волі, можна віднести: 1) 1991-1995 рр. – початок реформування законодавства, що регулювало правовий статус засуджених осіб в Україні, спрямованого на соціальну переорієнтацію виконання кримінальних покарань з урахуванням міжнародних стандартів про права людини; 2) 1996-2000 рр. – період, головним змістом якого є прийняття Конституції України, що стала необхідною правовою основою для подальшого розвитку національного законодавства у сфері забезпечення прав засуджених осіб, створення Державного департаменту України з питань виконання покарань; 3) 2001-2005 рр. – період, протягом якого в межах процесу гуманізації виконання покарань було прийнято нові Кримінальний і Кримінально-виконавчий кодекси України, низку інших нормативно-правових актів,

спрямованих на забезпечення прав засуджених осіб в Україні; затверджено Програму подальшого реформування та державної підтримки кримінально-виконавчої системи на 2002–2005 рр.; 4) 2006-2009 рр. – період, за який з метою приведення умов тримання засуджених осіб, у відповідність з вимогами законодавства та виконання міжнародних зобов'язань України з дотримання прав людини і громадянина, було розроблено документи програмного характеру – Державну програму покращення умов тримання засуджених та осіб, взятих під варту, на 2006–2010 рр. та Концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України; 5) 2010-2013 рр. – етап, пов'язаний із утворенням Державної пенітенціарної служби України та прийняттям Кримінального процесуального кодексу України і схваленням нової Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби, що визначила головні напрями удосконалення існуючої кримінально-виконавчої політики, у тому числі й щодо захисту прав і свобод засуджених осіб в Україні.

Зміст новітнього етапу процесу розвитку забезпечення прав осіб, засуджених до позбавлення волі в Україні, що бере свій початок з 2014 р., визначається кардинальними змінами у ціннісних орієнтирах суспільства та відповідними змінами у державній політиці, спрямованими на демократизацію суспільного та державного життя, європейську інтеграцію, дотримання принципів правової та соціальної держави, боротьбу з корупцією та запобігання політичним репресіям, дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Слід констатувати той факт, що, незважаючи на велику кількість прийнятих у даній сфері нормативно-правових актів, суттєвої зміни правової бази щодо забезпечення прав осіб, засуджених до позбавлення волі в Україні, так і не відбулося. Значна частина норм чинного законодавства за своїм змістом не відповідає сучасним загальноєвропейським стандартам у галузі прав людини. Завдання забезпечення принципу верховенства права, гуманізації виконання (відбування) кримінального покарання по-

требували подальшого розвитку національного законодавства та його адаптації до відповідних європейських стандартів щодо закріплення і регулювання правового статусу засуджених осіб з метою покращення стану забезпечення прав громадян, позбавлених волі, та посилення гарантій їх дотримання.

Крім того, в умовах військової агресії проти України і проведення антитерористичної операції на Сході України, що висунула на перший план питання збереження незалежності та суверенітету країни, забезпечення безпеки громадян, та у зв'язку з підписанням Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом і необхідністю виконання комплексу заходів, спрямованих на подальшу євроінтеграцію, перед державою постає ціла низка нових викликів у галузі забезпечення прав людини, у тому числі й щодо забезпечення прав громадян, засуджених до позбавлення волі.

Першою важливою подією цього періоду стало внесення реформаторських змін до Кримінально-виконавчого кодексу країни, на необхідності яких неодноразово наполягали правозахисні організації [1, с.319]. Зміни, що були закріплені Законом України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів» [2], з точки зору прав людини суттєво покращували правове становище засуджених. Так, принциповою зміною став підхід до визначення праці засуджених як до їх суб'єктивного права, відповідно до ст.26 Європейських пенітенціарних (в'язничних) правил [3]. Якщо раніше вказувалось, що засуджені «...повинні працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії», то тепер засуджені лише «мають право працювати» [4, ч.1 ст.118]. Така зміна демонструє остаточний відхід законодавства від радянської виправно-трудова філософії, що полягала у використанні примусової праці в'язнів. Законом було також врегульовано порядок оформлення пенсій засуджених, поширено перелік кореспонденції, що не підлягає перегляду, змінено формулювання щодо виконання засудженими законних вимог адміністрації, закріплено право користуватися мобільним

зв'язком та Інтернетом та ін. Довгоочікуваною та серйозною зміною стало й надання засудженим права отримувати тривалі побачення [4, ч.2 ст.59].

На підставі та на виконання положень Закону було прийнято низку підзаконних нормативних актів, зокрема: Накази Міністерства юстиції України «Про внесення змін до Інструкції про порядок надання засудженим короткочасних виїздів за межі установ виконання покарань», «Про затвердження Порядку організації надання засудженим до позбавлення волі доступу до глобальної мережі Інтернет», Наказ Міністерства України та МОЗ України «Про затвердження Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі» та ін., а відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 71 від 5 березня 2014 р. було достроково припинено дію Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на 2013–2017 рр. [5].

29 грудня 2014 р. Наказом Міністерства юстиції України було затверджено нові Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань [6], якими врегульовано порядок і умови виконання та відбування кримінальних покарань, у тому числі й у вигляді позбавлення волі на певний строк та довічного позбавлення волі. Зазначимо, що, на відміну від Правил, затверджених у 2003 р., у частині III нових Правил («Основні права та обов'язки засуджених в установах виконання покарань») було значно розширено коло прав засуджених, зокрема:

- право засуджених на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності;
- право на особисту безпеку засуджених осіб;
- право на соціальне забезпечення засуджених осіб, у тому числі на оформлення пенсій відповідно до законодавства;
- право засуджених осіб користуватися мережею Інтернет, визначене Кримінально-виконавчим кодексом України;
- право листуватися та надсилати звернення рідною мовою;
- право подавати відповідно до ст. 539 КПК України клопотання до суду з вирі-

шення питань, визначених ст. 537 КПК України та ін. [6].

В умовах агресії Російської Федерації проти України, зокрема тимчасової окупації Російською Федерацією окремих частин Луганської і Донецької областей України та Автономної Республіки Крим, виникла нагальна потреба щодо дотримання положень міжнародного гуманітарного права поряд з правами і основними свободами людини, що діють у мирний час [7]. У 2015 р. Верховною Радою України було прийнято Постанову «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором», а також Постанову щодо схвалення Заяви Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод», основними положеннями яких є проголошення відповідальності Російської Федерації за дотримання прав людини і виконання міжнародних договорів на анексованій та тимчасово окупованій території України на період до повного припинення збройної агресії, а саме до моменту виведення усіх незаконних збройних формувань, керованих, контрольованих і фінансованих Російською Федерацією, російських окупаційних військ, їх військової техніки з території України, відновлення контролю України за державним кордоном України, відновлення конституційного ладу та порядку на окупованій території України [8, пп.1,2].

Дійсно, питання порушення прав людини на території проведення АТО та прав засуджених на тимчасово окупованих територіях стали з 2014 р. чи не найбільш важливими проблемами у галузі забезпечення прав людини в Україні. Станом на 1 грудня 2014 р. в 177 установах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України, трималося 79750 осіб. На території АР Крим було розташовано чотири

заклади, які фактично опинилися окупованими внаслідок захоплення території Російською Федерацією. Загальна кількість громадян України, що втратили спроможність приймати власні рішення щодо вимушеного переселення на територію материкової частини України, склала близько 3910 осіб [1, с.319]. З огляду на ситуацію, що склалася, 15 квітня 2014 р. Верховною Радою України був ухвалений Закон «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий порядок на тимчасово окупованій території України» [9], норми якого були спрямовані на врегулювання підсудності кримінальних проваджень, розпочатих на території АР Крим, та захист прав і свобод осіб, засуджених до позбавлення волі. Ще загрозливішою є ситуація на території Донецької та Луганської областей України. З 36 установ виконання покарань, що знаходяться в Донецькій і Луганській областях, 29 опинилися в районах вірогідних військових зіткнень або на території, не підконтрольній Україні. З 20 установ виконання покарань у Донецькій області 14 установ, у яких трималося 9,7 тис. осіб, та із 15 установ виконання покарань у Луганській області 14 установ, у яких трималося 6,5 тис. осіб, вийшли з-під контролю української влади. Станом на 2015 р. у зоні АТО знаходилося 27 пенітенціарних установ, де утримувалося близько 16 тисяч осіб, стосовно яких питання належної медичної допомоги, харчування, забезпечення побутових потреб належним чином не вирішуються. В зоні реальної небезпеки поряд із лінією зіткнення розташовано ще 5 установ, які можуть потрапити у зону бойових дій [7, с.43-44]. На виправлення ситуації стосовно порушення прав і свобод засуджених осіб, що перебували на тимчасово окупованих територіях України, було спрямовано дію Указу Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 року «Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях», яким передбачалося переміщення органів і установ Державної кримінально-виконавчої служби України, засуджених та осіб, узятих під варту, з окремих територій у районі проведення антитерористичної операції в Донецькій і Лу-

ганській областях до інших регіонів України [10]. Також на виконання п.3 Постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р. «Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей» [11] було організовано зміну місця знаходження управлінь ДПтС України в Донецькій та Луганській областях з тимчасово неконтрольованої території на територію, що контролюється українською владою. У 2017 р. Кабінетом Міністрів України було затверджено План заходів, спрямованих на реалізацію деяких засад державної внутрішньої політики щодо окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, який також містив у собі завдання забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод громадян на тимчасово окупованих територіях України [12].

Ситуація із забезпеченням прав осіб, засуджених до позбавлення волі у 2015 р., ознаменувалась великою кількістю законодавчих ініціатив у цій сфері. Вони містили у собі як позитивні, так і негативні з точки зору прав людини тенденції. Найбільш резонансною подією цього періоду стало прийняття Закону №838-VIII від 26.11.2015 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання», більш відомого як «Закон Савченко» [13], відповідно до якого зарахування судом строку попереднього ув'язнення у разі засудження особи до позбавлення волі мало провадитися з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі. До основних завдань, які мали б бути реалізовані внаслідок прийняття цього рішення, було віднесено: покращення стану забезпечення та захисту прав і свобод людей, що перебувають під досудовим розслідуванням чи судовим слідством; надання правоохоронним органам та судам стимулу оперативно розслідувати та розглядати кримінальні провадження; зменшення можливостей

для безпідставного тривалого утримання осіб у слідчих ізоляторах. Однак практика застосування даного закону переконливо засвідчила, що мета прискорити процес досудового розслідування та розгляду справи судом не тільки не була досягнута, а навіть у певній мірі поставлена під загрозу, адже, як зазначали експерти, підозрюваному або обвинуваченому стало вигідно, щоб строк його перебування у СІЗО був якомога триваліший, тож особи, котрі перебували під слідством або судом, всілякими способами намагалися затягнути процес [14, с.12]. Враховуючи викладене, стає очевидним, що Закон № 838-VIII не тільки не досяг поставленої мети щодо більш демократичного врегулювання суспільних відносин у даній сфері, а й, як справедливо зазначають експерти, не був сприйнятий суспільством, викликавши обурення та нерозуміння пересічних громадян, чому, зокрема, сприяли непоодинокі випадки вчинення повторних тяжких та особливо тяжких злочинів особами, що були звільнені з місць позбавлення волі на підставі «Закону Савченко» [14, с.13]. Тож, у 2017 р. Верховною Радою був прийнятий Закон «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення» [15], яким скасовано внесені «Законом Савченко» зміни, а попереднє ув'язнення знову зараховується судом у строк покарання у разі засудження до позбавлення волі день за день або за правилами, передбаченими Кримінальним кодексом України.

Досвід застосування «Закону Савченко» свідчить як про незадовільний стан захисту прав і свобод осіб, які перебувають під слідством, так і про незадовільний стан забезпечення прав засуджених осіб в Україні в цілому, що потребує належного законодавчого врегулювання. На вирішення даної проблеми, зокрема, було спрямовано розробку та прийняття за основу 9 грудня 2015 р. проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо імплементації окремих стандартів Ради Європи» [16]. Прийняття Закону покликане ліквідувати невідповідність національного законодавства, що регулює умови

та порядок утримання ув'язнених під вартою, Європейській конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та Європейській конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, і спрямовано на виконання Україною зобов'язань перед Радою Європи.

Ще однією важливою подією у процесі удосконалення процесу забезпечення прав осіб, засуджених до позбавлення волі в Україні, була ліквідація Державної пенітенціарної служби України з покладенням її функцій на Міністерство юстиції, а також усієї системи територіальних органів управління ДПтС та утворення територіальних органів Міністерства юстиції – міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань та пробації. Проте процес ліквідації Служби проходив з суттєвими затримками. Станом на 1 травня 2016 р. у сфері управління Державної пенітенціарної служби України перебувало 148 установ та 589 підрозділів кримінально-виконавчої інспекції. Крім того, 29 установ знаходилися на території Донецької та Луганської областей, що тимчасово не контролюється українською владою [14, с.13]. На період реформування структури пенітенціарної служби України, територіальні органи управління Державної пенітенціарної служби, що ліквідуються, були тимчасово підпорядковані Міністерству юстиції.

У 2016-2017 рр. було прийнято цілу низку законів, спрямованих на вдосконалення забезпечення прав і свобод осіб, засуджених до позбавлення волі, зокрема: «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо гуманізації порядку та умов виконання покарань», «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо вдосконалення порядку застосування до засуджених заходів заохочення і стягнення», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення доступу до правосуддя осіб, які утримуються в установах попереднього ув'язнення та виконання покарань», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав

засуджених» та ін. Протягом 2017 р. було внесено зміни більш ніж до 70 актів Кабінету Міністрів України, прийнято 25 наказів Міністерства юстиції України, якими затверджено – 14 інструкцій та порядків, що регулюють діяльність установ виконання покарань, внесено зміни до 21 наказу з метою приведення у відповідність до міжнародних стандартів законодавства у сфері забезпечення прав засуджених осіб. Проте, незважаючи на суттєве поліпшення стану й умов утримання засуджених осіб, зокрема їх матеріально-побутового та медико-санітарного забезпечення, проблема належного рівня забезпечення прав громадян, засуджених в Україні до позбавлення волі, вимагає її комплексного вирішення, перш за все, на законодавчому рівні. Саме з цією метою у 2017 р. було розроблено проект Закону України «Про пенітенціарну систему», а також унормовано питання оптимізації діяльності СІЗО та УВП Постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 р.. Крім того, було розроблено Концепцію подальшого реформування пенітенціарної системи, якою, зокрема, передбачено:

- удосконалення законодавства, що регламентує діяльність Державної кримінально-виконавчої служби України;
- оптимізацію структури органів Державної кримінально-виконавчої служби України, системи функціонування установ виконання покарань та слідчих ізоляторів (створення Адміністрації ДКВС, Центру пробації та Центру охорони здоров'я ДКВС, як державних установ);
- забезпечення правопорядку в органах і установах ДКВС України;
- приведення умов тримання засуджених осіб у відповідність до вимог Європейських пенітенціарних правил, забезпечення створення умов тримання, які не порушують гідність людини, а також недопущення порушень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [17].

Отже, незважаючи на наявність цілої низки системних проблем у сфері забезпечення прав громадян, засуджених в Україні до позбавлення волі, за останні роки було суттєво поліпшено умови тримання засуджених осіб, їх матеріально-побутове, меди-

ко-санітарне забезпечення тощо. Протягом останнього часу були впроваджені істотні законодавчі та структурні зміни у регулюванні правового статусу осіб, засуджених до позбавлення волі, з метою приведення у відповідність до сучасних міжнародних стандартів вітчизняного законодавства у сфері забезпечення прав засуджених осіб. Проте маємо відзначити, що на сьогоднішній момент існуючі у даній сфері проблеми, пов'язані з регулюванням та забезпеченням прав засуджених в Україні, остаточно не вирішені і потребують комплексного підходу – як на законодавчому, так і на структурно-організаційному рівні.

Література

1. Права людини в Україні – 2014. Доповідь правозахисних організацій / За ред.: О. А. Мартиненка, Є. Ю. Захарова / Українська Гельсінська спілка з прав людини. – Харків: ТОВ «Видавництво права людини», 2015. – 340 с.
2. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів : Закон України : від 08.04.2014 р., № 1186-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 23. – Ст.869.
3. Європейські пенітенціарні (в'язничні) правила : Рекомендації Ради Європи : від 12.02.1987 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_032/ed19870212.
4. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України : від 11.07.2003 р., № 1129-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3-4. – Ст. 21.
5. Деякі питання оптимізації державних цільових програм і національних проєктів, економії бюджетних коштів та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України : від 5.03.2014 р., № 71 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 24. – Ст. 737.
6. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : Наказ Мін'юсту України : від 29.12.2014 р., № 2186/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 88.
7. Права людини в Україні: перше півріччя 2015. Наукове видання / За ред.: А. Б. Благої, О. А. Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. – Київ, 2015. – 184 с.
8. Про Заяву Верховної Ради України «Про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод» : Постанова Верховної Ради України : від 21.05.2015 р., № 462-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 29. – Ст.267.
9. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий порядок на тимчасово окупованій території України : Закон України : від 15.04.2014 р., № 1207-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 26. – Ст.892.
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 листопада 2014 року «Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях» : Указ Президента України : від 14.11.2014 р., № 875/2014 // Офіційний вісник Президента України. – 2014 р. – № 43. – Ст. 1963.
11. Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей : Постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 р., № 595 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 91. – Ст.2608.
12. Про затвердження плану заходів, спрямованих на реалізацію деяких засад державної внутрішньої політики щодо окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження : Розпорядження Кабінету Міністрів України : від 11.01.2017 р., № 8-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/8-2017-%D1%80>.
13. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання : Закон України : від 26.11.2015 р., №838-VIII

АНОТАЦІЯ

Визначено основні етапи розвитку національного законодавства з питань регулювання правового статусу громадян, засуджених до позбавлення волі. Досліджено сучасний стан нормативно-правового забезпечення прав осіб, засуджених до позбавлення волі в Україні, охарактеризовано зміст та особливості новітнього етапу реформування вітчизняного законодавства у даній сфері, окреслено головні напрямки його подальшого розвитку.

Ключові слова: засуджений до позбавлення волі, правовий статус, права і свободи, нормативно-правове забезпечення, нормативний акт, пенітенціарна система.

SUMMARY

The main stages of development of national legislation which regulate the legal status of persons condemned to imprisonment are considered. The contemporary situation of normative-legal ensuring of rights of persons condemned to imprisonment in Ukraine is revealed. Analyzes of the content and specific features of modern stage of reforming legislation in this sphere were prepared. The directions of improvement of Ukraine legislation which regulate the legal status of persons condemned to imprisonment are defined.

Key words: condemned to imprisonment, legal status, right and freedoms, normative-legal ensuring, normative-legal act, penitentiary system.

// Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 2. – Ст.18.

14. Хохлов С. «Закон Савченко»: історія з кримінальним присмаком / С. Хохлов // Юридична газета. – 13 червня 2017 р., № 24 (574). – С. 12-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://trustedadvisors.ua/media/userfile/2017/06/21/no24574_112-13_.pdf.

15. Про внесення зміни до Кримінального кодексу України щодо правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення : Закон України : від 18.05.2017 р., № 2046-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. №№ 27-28. – Ст. 313.

16. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо імплементації окремих стандартів Ради Європи : Постанова Верховної Ради України : від 09.12.2015 р., № 882-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/882-19>.

17. Уряд підтримав подальше реформування системи виконання покарань та створення спеціалізованих держустанов у сфері режиму, медицини та пробації / Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України / Урядовий портал / Міністерство юстиції України. – 13.09.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=250265348.